

PRESUDA SUDA

27. veljače 1980.

„Porezni sustav koji se primjenjuje na jaka alkoholna pića”

U predmetu 168/78,

KOMISIJA EUROPSKIH ZAJEDNICA, koju zastupa njezin pravni savjetnik Jean-Claude Séché, u svojstvu agenta, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg u uredu pravnog savjetnika Komisije Maria Cervina, zgrada Jean Monnet, Kirchberg,

tužitelj,

protiv

FRANCUSKE REPUBLIKE, koju zastupaju Noël Museux, zamjenik direktora Uprave za pravne poslove Ministarstva vanjskih poslova, u svojstvu agenta, i Pierre Pére, tajnik za vanjske poslove u Upravi za pravne poslove, u svojstvu pomoćnog agenta, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg u francuskom veleposlanstvu,

tuženika,

povodom zahtjeva za utvrđenje da je Francuska Republika primjenom diskriminirajućeg poreznog sustava na jaka alkoholna pića povrijedila svoje obveze na temelju drugog stavka članka 95. Ugovora o EEZ-u,

SUD,

u sastavu: H. Kutscher, predsjednik, A. O'Keefe i A. Touffait (predsjednici vijeća), J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, Lord Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koopmans i O. Due, suci,

nezavisni odvjetnik: G. Reischl,

tajnik: A. Van Houtte,

donosi sljedeću

PRESUDU

- 1 Zahtjevom od 7. kolovoza 1978. Komisija je na temelju članka 169. Ugovora o EEZ-u podnijela tužbu u svrhu utvrđenja da je Francuska Republika primjenom

diskriminirajućeg poreza na određena jaka alkoholna pića povrijedila svoje obveze na temelju drugog stavka članka 95.

2. Komisija je istodobno protiv Kraljevine Danske i Talijanske Republike podnijela Sudu tužbe koje se tiču problema iste naravi. U sva tri predmeta tužbe sadržavaju određena opća razmatranja iz kojih slijedi da su one dio opće tužbe čiji je cilj osigurati da dotične države članice ispune obveze koje im u tom pogledu nameće Ugovor. Stoga je primjereno prije svega razjasniti određena načelna pitanja koja su zajednička svim trima predmetima u pogledu tumačenja članka 95. s obzirom na posebna obilježja tržišta jakih alkoholnih pića.

Tumačenje članka 95.

3. U skladu s prvim stavkom članka 95. „nijedna država članica ne uvodi neposredno ili posredno nacionalne poreze bilo koje vrste na proizvode drugih država članica u većoj mjeri od onih koji su neposredno ili posredno uvedeni na slične domaće proizvode” [neslužbeni prijevod]. U drugom stavku tog članka dodaje se sljedeće: „Nadalje, nijedna država članica ne uvodi nacionalne poreze na proizvode drugih država članica koji su takve naravi da omogućuju posrednu zaštitu drugih proizvoda.” [neslužbeni prijevod]
4. U sustavu Ugovora navedene odredbe dopunjuju odredbe o ukidanju carina i davanja s istovrsnim učinkom. Njihov je cilj osigurati slobodno kretanje robe među državama članicama u normalnim uvjetima tržišnog natjecanja uklaňanjem svih oblika zaštite koji proizlaze iz primjene diskriminirajućih nacionalnih poreza na proizvode koji potječu iz drugih država članica. Kao što je Komisija ispravno navela, člankom 95. mora se zajamčiti potpuna neutralnost nacionalnih poreza s obzirom na tržišno natjecanje između domaćih i uvezenih proizvoda.
5. Prvi stavak članka 95., koji se temelji na usporedbi poreznog opterećenja uvedenog na domaće proizvode i na uvezene proizvode koji se mogu označiti kao „slični” [neslužbeni prijevod], osnovno je pravilo u tom pogledu. Kao što je Sud imao priliku naglasiti u presudi od 10. listopada 1978. (Hansen & Balle, C-148/77, Zb., str. 1787.), ta se odredba mora tumačiti široko, kako bi obuhvatila sve porezne postupke koji proturječe načelu jednaka postupanja prema domaćim i prema uvezenim proizvodima; stoga pojam „sličnih proizvoda” [neslužbeni prijevod] treba tumačiti dovoljno fleksibilno. Sud je u presudi od 17. veljače 1976. (Rewe, C-45/75, Zb., str. 181.) pojasnio da se sličnim proizvodima smatraju oni koji „imaju slična svojstva i ispunjavaju iste potrebe sa stajališta potrošača” [neslužbeni prijevod]. Stoga područje primjene prvog stavka članka 95. ne treba utvrđivati na temelju kriterija posve jednake prirode proizvoda nego na temelju kriterija njihove slične i usporedive upotrebe.
6. Svrha drugog stavka članka 95. jest obuhvatiti, osim toga, i sve oblike neizravne porezne zaštite proizvoda koji su, premda nisu slični u smislu prvog stavka, ipak u konkurentskom odnosu, makar djelomičnom, neizravnom ili potencijalnom, s pojedinim proizvodima zemlje uvoznice. Sud je već naglasio određene vidove te odredbe u presudi od 4. travnja 1978. (Fink-Frucht, C-27/67, Zb., str. 327.), u kojoj je izjavio da je za potrebe primjene prvog stavka članka 95. dovoljno da uvozni proizvod bude u konkurentskom odnosu sa zaštićenom domaćom proizvodnjom zbog jedne ili više mogućih gospodarskih upotreba, čak i ako nije ispunjen uvjet sličnosti u smislu prvog stavka članka 95.

- 7 Dok se kriterij naznačen u prvom stavku članka 95. sastoji od usporedbe poreznih opterećenja, bilo sa stajališta stope, načina izračuna ili drugih detaljnih pravila primjene, drugi stavak tog članka, imajući u vidu činjenicu da je teško na dovoljno precizan način uspoređivati proizvode o kojima je riječ, temelji se na općenitijem kriteriju, a to je zaštitna narav nacionalnog poreznog sustava.
- 8 Primjena kriterija sličnosti, kojim se određuje područje primjene zabrane propisane prvim stavkom članka 95., u ovom je predmetu dovela do razilaženja u mišljenjima između stranaka. Prema mišljenju Komisije sva jaka alkoholna pića, bez obzira na sirovine koje su upotrijebljene za njihovu proizvodnju, imaju slične osobine i u biti ispunjavaju iste potrebe potrošača. Stoga, bez obzira na specifična svojstva različitih proizvoda iz te kategorije i bez obzira na potrošačke navike u različitim regijama Zajednice, jaka alkoholna pića kao gotovi proizvodi sa stajališta potrošača čine jedinstveno opće tržište. Treba primijetiti kako se taj stav odražava u prijedlozima koje je Komisija dostavila Vijeću u svrhu uspostavljanja zajedničke organizacije tržišta alkohola na temelju primjene jedinstvene porezne stope za sve proizvode o kojima je riječ prema udjelu čistog alkohola u njima.
- 9 Vlade triju država članica u svojstvu tuženika osporavaju taj stav. Prema njihovu mišljenju, kada je riječ o jakim alkoholnim pićima moguće je odrediti različite kategorije proizvoda koji se razlikuju ili po upotrijebljenim sirovinama ili po tipičnim svojstvima ili po potrošačkim navikama zamijećenim u različitim državama članicama.
- 10 U vezi s tim Komisija, međutim, naglašava da je procjena svojstava različitih alkoholnih pića, kao i potrošačkih navika, promjenjiva i ovisi o prostoru i vremenu te da ti čimbenici stoga ne mogu biti valjani kriteriji za Zajednicu u cjelini. Osim toga, ona skreće pozornost na opasnost od cementiranja navika poreznim klasifikacijama koje propisuju države članice.
- 11 Ti argumenti potiču Sud da zauzme sljedeće stajalište. Primjena odredaba članka 95. na specifične nacionalne situacije koje su predmet tužbi koje je podnijela Komisija mora se ispitati s obzirom na opće stanje tržišta alkoholnih pića u Zajednici. U vezi s tim valja uzeti u obzir tri promišljanja:
- (a) Prije svega, ne može se zanemariti činjenica da svi proizvodi o kojima je riječ, bez obzira na njihova druga specifična svojstva, imaju zajednička generička obilježja. Svi su ti proizvodi rezultat postupka destilacije i svi kao glavni karakteristični sastojak u relativno visokom stupnju koncentracije sadržavaju alkohol primjeren prehrani ljudi. Iz toga slijedi da unutar veće skupine alkoholnih pića jaka alkoholna pića čine prepoznatljivu cjelinu koju povezuju zajednička svojstva.
 - (b) Unatoč tim zajedničkim svojstvima u toj se cjelini mogu razlučiti proizvodi koji imaju vlastita, više ili manje istaknuta svojstva. Ta svojstva proizlaze ili iz sirovina upotrijebljenih za njihovu proizvodnju (u vezi s tim posebno se razlikuju jaka alkoholna pića dobivena destilacijom vina, voća, žitarica i šećerne trske), ili iz proizvodnih postupaka, ili iz dodanih začina. Tipične vrste jakih alkoholnih pića mogu se zapravo odrediti prema tim posebnim svojstvima, i to u tolikoj mjeri da su neka čak zaštićena registriranim oznakama podrijetla.

- (c) Istodobno se ne može zanemariti činjenica da u skupini jakih alkoholnih pića, osim jasno definiranih proizvoda čija je upotreba uglavnom specifična, postoje i proizvodi s manje izraženim svojstvima koji imaju širu upotrebu. S jedne strane, postoje brojni proizvodi dobiveni iz takozvanih „neutralnih” alkohola, drugim riječima alkohola različita podrijetla uključujući alkohol od melase i alkohol od krumpira; ti proizvodi mogu zahvaliti svoju individualnost samo dodanim začinima s manje ili više izraženim okusom. S druge strane, treba naglasiti činjenicu da u skupini jakih alkoholnih pića postoje proizvodi koji se mogu konzumirati u vrlo različitim oblicima, čisti ili razrijeđeni ili pak u obliku miješanih pića. Stoga ti proizvodi mogu biti u konkurentskom odnosu s užom ili širom paletom drugih alkoholnih proizvoda ograničenije upotrebe. Zajedničko je obilježje sva tri predmeta podnesena Sudu to što je u svakom od tih predmeta, osim jasno definiranih jakih alkoholnih pića, riječ i o jednom ili više proizvoda sa širokim područjem upotrebe.
- 12 Iz te analize tržišta jakih alkoholnih pića mogu se izvesti dva zaključka. Prvo, kada se jaka alkoholna pića promatraju kao cjelina, postoji neodređen broj pića koja se moraju klasificirati kao „slični proizvodi” [neslužbeni prijevod] u smislu prvog stavka članka 95., iako je tu odluku teško donijeti u pojedinačnim slučajevima zbog naravi čimbenika obuhvaćenih razlikovnim kriterijima, kao što su ukus i navike potrošača. Drugo, čak i kada je nemoguće utvrditi dovoljan stupanj sličnosti između dotičnih proizvoda, ipak sva jaka alkoholna pića imaju zajednička svojstva koja su dovoljno izražena te se u svim slučajevima mora priznati da između njih postoji barem djelomičan ili potencijalan konkurentski odnos. Iz toga slijedi da se primjena drugog stavka članka 95. može uzeti u obzir u slučajevima kada je odnos sličnosti između točno određenih vrsta jakih alkoholnih pića dvojbjen ili osporavan.
- 13 Iz gore navedenog proizlazi da se članak 95. uzet u cijelosti može bez razlike primijeniti na sve proizvode o kojima je riječ. Stoga je dovoljno ispitati je li primjena određenog nacionalnog poreznog sustava diskriminirajuća ili, ovisno o slučaju, zaštitna, odnosno postoji li razlika u stopi ili detaljnim pravilima za naplatu poreza i je li vjerojatno da se na temelju te razlike određena domaća proizvodnja stavlja u povoljniji položaj. U tom je okviru potrebno ispitati gospodarske odnose između dotičnih proizvoda i svojstva poreznih sustava koji su predmet sporova u svakoj tužbi koju je podnijela Komisija.
- 14 Po pitanju razlikovanja više kategorija alkoholnih proizvoda stranke su se u različitim postupcima pozvale na određene izjave Suda u gore navedenoj presudi Hansen & Balle, koja je donesena u doba dok su te tužbe bile pred Sudom. One posebno upućuju na dio presude koji glasi kako slijedi: „U sadašnjoj fazi razvoja i u nedostatku ujednačenosti ili usklađenosti mjerodavnih odredaba, pravo Zajednice ne zabranjuje državama članicama da odobravaju porezne olakšice u vidu oslobođenja ili smanjenja poreza na određene vrste jakih alkoholnih pića ili određene kategorije proizvođača. Takve porezne olakšice mogu služiti legitimnim gospodarskim ili društvenim svrhama, kao na primjer upotrebi određenih sirovina u industriji destilata, nastavku proizvodnje određenih visokokvalitetnih jakih alkoholnih pića ili nastavku postojanja određenih kategorija poduzeća kao što su poljoprivredne destilerije.” [neslužbeni prijevod]
- 15 Budući da su se neke vlade u svojstvu tuženika pozvale na te izjave kako bi opravdale svoj porezni sustav, Sud je Komisiji postavio pitanja o usklađenosti s pravom Zajednice razlika u poreznim stopama koje se primjenjuju na različite kategorije alkoholnih pića i o

namjerama Komisije u tom pogledu s obzirom na usklađivanje poreznog zakonodavstva. Ponovno izrazivši stav da su sva jaka alkoholna pića slična i namjeru da predloži uvođenje, barem načelno, jedinstvene porezne stope u budućim propisima Zajednice, Komisija je naglasila činjenicu da se poteškoće povezane s upotrebom određenih sirovina, nastavkom visokokvalitetne proizvodnje i gospodarskom strukturom proizvodnih poduzeća na koje je Sud uputio u gore navedenoj presudi mogu riješiti putem pomoći proizvođačima ili sustavima kompenzacije između proizvođača, uzimajući u obzir razlike u troškovima sirovina. Skrenula je pozornost na činjenicu da je taj cilj već postignut u sklopu zajedničke organizacije tržišta vina kada je riječ o jakim alkoholnim pićima dobivenim destilacijom vina. Prema mišljenju Komisije, takvim mehanizmima mogu se osigurati tržišni izgledi za prodaju određenih proizvoda koji su u nepovoljnijem položaju zbog visokih proizvodnih troškova, bez potrebe da se u tu svrhu pribjegava različitim poreznim stopama.

- 16 S obzirom na ta stajališta, Sud ističe da iako je u presudi Hansen & Balle, uzimajući u obzir stanje razvoja prava Zajednice, priznao da su pojedina porezna oslobođenja ili porezne olakšice zakoniti, to vrijedi samo pod uvjetom da države članice koje se koriste tim mogućnostima primjenjuju te povlastice bez diskriminiranja uvoznih proizvoda u istim uvjetima. Važno je naglasiti kako je Sud priznao da su te prakse legitimne prije svega u svrhu omogućavanja nastavka proizvodnje ili postojanja poduzeća koji zbog porasta proizvodnih troškova više ne bi bili unosni kada im se ne bi odobravale posebne porezne povlastice. S druge strane, razmatranja iznesena u toj presudi ne bi se mogla shvatiti kao da mogu dati legitimitet poreznim razlikama koje su diskriminirajuće ili zaštitne.

Predmet i okolnosti ovog spora

- 17 Potrebna su određena preliminarna razmatranja povezana s tekstom tužbe koju je Komisija podnijela protiv Francuske Republike u pogledu predmeta spora. Premda, prema zaključcima sadržanima u zahtjevu, Komisija traži od Suda utvrđenje da je Francuska Republika povrijedila obveze na temelju članka 95. Ugovora o EEZ-u „primjenom diskriminirajućeg poreznog sustava na jaka alkoholna pića”, iz samog teksta zahtjeva i na temelju toga kako se predmet dalje odvijao proizlazi da se zahtjev zapravo odnosi samo na određene elemente dotičnog francuskog zakonodavstva, odnosno na diskriminirajuće poreze koji se nameću na klevovaču i druga alkoholna pića dobivena destilacijom žitarica s jedne strane i na jaka alkoholna pića dobivena od vina i voća s druge strane. Konkretnije rečeno, Komisija prije svega upućuje na razliku u oporezivanju dvaju tipičnih, dobro poznatih proizvoda: viskija i konjaka.
- 18 Francuska vlada osporila je taj način postavljanja problema, jer po njezinoj tvrdnji porezne kategorije koje je donijela Komisija ne odgovaraju ni terminologiji francuskog zakonodavstva ni francuskoj poreznoj praksi.
- 19 Ta preliminarna primjedba francuske vlade opravdana je. Zato je važno podsjetiti na tekst odredaba o kojima je riječ u zahtjevu Komisije, a to su članci 403. i 406. Code général des impôts (Opći porezni zakon) kako bi se predmet spora definirao izrazima koji su prilagođeni stanju francuskog zakonodavstva. To se zakonodavstvo svake godine mijenja zbog učinka naknadno donesenih financijskih propisa, tako da se u daljnjem tekstu navodi stanje kakvo je bilo na datum rasprave pred Sudom.

- 20 Na temelju članka 403. Općeg poreznog zakona sva jaka alkoholna pića podliježu „potrošačkom porezu” čija se visina utvrđuje na osnovi hektolitara čistog alkohola. U istom članku utvrđeni su iznosi, prvo za točno određene proizvode (ni o jednom od njih nije riječ u ovom postupku) , a potom za „sve druge proizvode”. Utvrđena stopa za tu opću kategoriju iznosi 4270 FRF po hektolitr.
- 21 U skladu s člankom 406. istog zakona na određene alkoholne proizvode plaća se usto i „proizvodni porez”, čiji je iznos utvrđen po hektolitr čistog alkohola kako slijedi:
- 2110 FRF „za alkoholna pića dobivena destilacijom žitarica i jaka alkoholna pića koja se prodaju pod istim imenom kao ta pića, osim klekovače” i
 - 710 FRF „za sva druga pića na bazi alkohola koja se mogu konzumirati kao aperitivi i za sve aperitive na bazi vina, vermut, likere i slična pića koja nemaju pogodnost registrirane oznake podrijetla, kao i prirodna desertna vina koja podliježu poreznom sustavu koji se primjenjuje na jaka alkoholna pića i klekovaču”.
- 22 Iz gore navedenog proizlazi da iako se na sva jaka alkoholna pića, uključujući ona koja su dobivena od vina i voća, plaća isti „potrošački porez”, na klekovaču i druga jaka alkoholna pića dobivena od žitarica plaća se i dodatni „proizvodni porez”.
- 23 Stoga se tužba Komisije tiče samo tri vrste proizvoda koji, iako su i važni i reprezentativni, ni u kojem slučaju ne predstavljaju cijelu paletu alkoholnih proizvoda na koje se odnosi porezni zakon. Kao što je naglasila francuska vlada, tužba ne obuhvaća ni „jaka alkoholna pića aromatizirana anisom”, koja se oporezuju jednako kao i alkoholna pića dobivena destilacijom žitarica, ni kategoriju „aperitiva”, koja podliježe istom sustavu kao i klekovača.
- 24 Premda se možda moglo činiti primjerenijim ispitati sustav oporezivanja alkoholnih pića u Francuskoj u cjelini, posebno kako bi se s općeg stajališta procijenila sličnost različitih proizvoda, ipak se ne bi mogla osporiti objektivnost kojom je Komisija iznijela činjenično stanje predmeta s obzirom na oporezivanje triju odabranih kategorija proizvoda, a to su jaka alkoholna pića dobivena od žitarica, klekovača i jaka alkoholna pića dobivena od vina i voća.
- 25 Iz svega toga proizlazi da sva alkoholna pića na koja upućuje Komisija podliježu istom potrošačkom porezu, ali klekovača i druga alkoholna pića dobivena destilacijom žitarica usto podliježu i proizvodnom porezu koji se ne primjenjuje na jaka alkoholna pića dobivena od vina i voća. Također se ne osporava činjenica da je proizvodnja klekovače i drugih jakih pića dobivenih od žitarica u Francuskoj zanemariva. U tim okolnostima Komisija smatra da je taj porezni sustav protivan odredbama članka 95. utoliko što određenim jakim alkoholnim pićima proizvedenima u Francuskoj daje poreznu povlasticu, dok slični ili konkurentski proizvodi uvezeni iz drugih država članica podliježu dodatnom porezu.
- 26 U svrhu obrane poreznog sustava zbog kojeg je podnesena tužba francuska vlada iznijela je dvije argumentacije:

- kao prvo, ona osporava tvrdnju da su proizvodi na koje se upućuje u tužbi slični u smislu prvog stavka članka 95.
- osim toga, ona osporava tvrdnju da između tih proizvoda postoji dovoljno izražen konkurentski odnos koji bi opravdao primjenu drugog stavka članka 95.

27 Prema mišljenju francuske vlade, klasifikacije utvrđene francuskim zakonodavstvom i poreznom praksom stoga su opravdane sa stajališta Ugovora, a utvrđivanje različitih poreznih stopa za različite kategorije ne može se kritizirati sa stajališta zahtjeva koji proizlaze iz članka 95.

Primjena osporavanog poreznog sustava

28 U skladu sa svojim gore opisanim stajalištem, Komisija smatra da su sva jaka alkoholna pića o kojima je riječ „slični proizvodi” [neslužbeni prijevod] u smislu prvog stavka članka 95. Detaljne porezne odredbe koje se primjenjuju na temelju francuskog zakonodavstva zbog toga su po njezinu mišljenju neusklađene sa zabranom diskriminacije propisanom prvim stavkom članka 95. Komisija smatra da njezin argument podupire carinska klasifikacija dotičnih proizvoda, koji su svi svrstani u skupinu „alkoholnih pića” [neslužbeni prijevod] pod tarifnim podbrojem 22.09 C zajedničke carinske tarife te su obuhvaćeni zajedničkom definicijom u odgovarajućem pojašnjenju nomenklature iz Bruxellesa. U tom se pojašnjenju kao „jaka alkoholna pića” [neslužbeni prijevod] opisuju proizvodi dobiveni „destilacijom vina, jabukovače ili drugih fermentiranih prirodnih tekućina ili fermentiranog voća, komine, žitarica ili drugih sličnih fermentiranih proizvoda biljnog podrijetla” [neslužbeni prijevod]. Komisija osim toga podsjeća na definiciju sličnosti koju je Sud iznio u gore spomenutoj presudi Rewe.

29 S gledišta drugog stavka članka 95. Komisija primjećuje da je francuski porezni sustav uspostavljen na način da se u nepovoljan položaj stavljaju jaka alkoholna pića dobivena od žitarica koje se gotovo isključivo uvoze iz drugih država članica, dok je domaća proizvodnja tih proizvoda zanemariva. S druge strane, glavnom domaćem proizvodu, a to su jaka alkoholna pića dobivena od vina i voća, pogoduje se na način da se na njega ne plaća „proizvodni porez”. Iz toga proizlazi da je narav tog poreznog sustava, čak i kada bi se trebalo priznati da jaka alkoholna pića dobivena od vina i voća s jedne strane i jaka alkoholna pića dobivena od žitarica s druge strane nisu slična, takva da pruža neizravnu konkurentsku prednost domaćoj proizvodnji.

30 Francuska vlada tvrdi da su, u nedostatku definicije pojma sličnosti u Ugovoru i dok ne dođe do usklađenja na razini Zajednice, za poreznu klasifikaciju nadležna nacionalna tijela, dakako pod uvjetom ispunjenja zahtjeva koji proizlaze iz članka 95. Ona smatra da su učinci klasifikacije iz francuskog poreznog zakonodavstva usklađeni s tim zahtjevima.

31 Što se tiče pokazatelja koji se mogu izvesti iz zajedničke carinske tarife, francuska vlada skreće pozornost na činjenicu da tarifni podbroj 22.09 C sadržava podjedinice čiji je učinak različito postupanje prema proizvodima kao što su džin i viski s jedne strane i „drugim” alkoholnim pićima, uključujući jaka alkoholna pića dobivena od vina i voća, s druge strane; stoga klasifikacija propisana zajedničkom carinskom tarifom podupire mišljenje da nisu sva jaka alkoholna pića slični proizvodi.

- 32 Što se tiče kriterija koji se mogu upotrijebiti za klasifikaciju proizvoda, francuska vlada smatra da ukupna organoleptička svojstva kojima pripadaju okus, aroma i miris, a koja sa stajališta ispunjavanja potreba potrošača čine temelj klasifikacije proizvoda, nisu slična pa čak ni zamjenjiva ili konkurentska u smislu članka 95. Ona tvrdi da je mjerodavnost tog kriterija izričito priznata u presudi od 29. svibnja 1974. (Hauptzollamt Bielefeld / König, C-185/73, Zb., str. 607.), u kojoj je Sud, kako bi napravio razliku između tarifnog podbroja 22.09. A (etilni alkohol) i tarifnog podbroja 22.09. C V (ostala alkoholna pića) uputio na činjenicu da alkoholna pića sadržavaju „tvari koje daju aromu ili izražena obilježja okusa” [neslužbeni prijevod].
- 33 Vlada u svojstvu tuženika nadalje ističe da se francusko porezno zakonodavstvo temelji na razlici između, s jedne strane, „digestiva”, odnosno pića za pospješivanje probave koja se piju nakon objeda i prije svega uključuju jaka alkoholna pića dobivena destilacijom vina i voća, kao što su konjak, armagnac i calvados, i s druge strane „aperitiva”, a to su pića koja se piju prije objeda i prije svega uključuju sva jaka alkoholna pića na bazi žitarica, koja se najčešće piju razrijeđena s vodom, kao što su viski, džin i jaka alkoholna pića aromatizirana anisom. Što se tiče potonje skupine pića, francuska vlada naglašava da ona, iako je riječ o tipičnom francuskom proizvodu, podliježu plaćanju „proizvodnog poreza” isto kao i jaka alkoholna pića dobivena od žitarica, tako da se u tom pogledu ne može govoriti o diskriminirajućem postupanju. U istom kontekstu francuska vlada spominje i činjenicu da je jedan od kriterija za identifikaciju, sa stajališta poreza, i registrirana oznaka podrijetla, koju Komisija uopće nije uzela u obzir pri podnošenju tužbe.
- 34 U vezi s primjenom drugog stavka članka 95., francuska vlada tvrdi da između proizvoda iz dviju poreznih kategorija propisanih francuskim zakonodavstvom ne postoji konkurentski odnos, tako da ne može doći do prebacivanja potrošnje iz jedne kategorije jakih alkoholnih pića u drugu zbog razlika u oporezivanju. Po njezinu mišljenju pravi konkurentski odnos postoji između viskija i jakih alkoholnih pića aromatiziranih anisom, a to su proizvodi koji pripadaju istoj poreznoj kategoriji. Prema tvrdnji francuske vlade, sustav koji osporava Komisija nema zaštitni učinak, što pokazuju i usporedni statistički podaci o potrošnji konjaka i viskija u Francuskoj, iz kojih jasno proizlazi da iako se potrošnja konjaka u razdoblju od 1963. do 1977. povećala samo umjereno (s 33 361 hektolitara na 44 745 hektolitara), potrošnja viskija u istom je razdoblju znatno porasla (od 34 104 hektolitara na 117 379 hektolitara).
- 35 Argumenti koje su stranke utemeljile na tekstu tarifnog podbroja 22.09 C u ovom predmetu ne mogu navesti ni na kakav zaključak. Činjenica je da taj podbroj obuhvaća sva jaka alkoholna pića u istoj općoj kategoriji pod nazivom „alkoholna pića” [neslužbeni prijevod]. On sadržava i nekoliko podjedinica (rum, džin, viski i votka), nakon kojih slijedi preostala kategorija koja obuhvaća „ostala” [neslužbeni prijevod] alkoholna pića. Te podjedinice, koje su stvorene imajući na umu vanjsku trgovinu Zajednice, ne mogu, međutim, predstavljati odgovarajuću klasifikaciju sa stajališta primjene članka 95. Ugovora na ovaj predmet, osobito zbog toga što je francuski Opći porezni zakon utemeljen na klasifikacijskom sustavu koji je potpuno drukčiji od sustava zajedničke carinske tarife. Naposljetku, taj se argument ne može temeljiti ni na presudi Suda Hauptzollamt Bielefeld / König, jer se u tom predmetu radilo o općem razgraničenju između jakih alkoholnih pića, koja pripadaju tarifnom podbroju 22.09 C i čistog etilnog alkohola, koji je svrstan pod tarifni podbroj 22.09 A. Stoga u toj presudi nema naznaka u pogledu opsega bilo kakvih klasifikacija unutar cjelokupne skupine jakih alkoholnih pića.

- 36 Sud također smatra da se razlika između „aperitiva” i „digestiva” koju zastupa francuska vlada ne može usvojiti kao mjerodavna klasifikacija. Treba istaknuti da ni članak 406. Općeg poreznog zakona ne klasificira jaka alkoholna pića dobivena destilacijom žitarica kao „aperitive”, nego samo stavlja te dvije vrste pića jednu do druge u skupinu proizvoda na koje se naplaćuje isti proizvodni porez. Razlikovanjem između aperitiva i digestiva zapravo se ne uzimaju u obzir mnoge okolnosti u kojima se ti proizvodi mogu konzumirati prije, tijekom ili nakon objeda, ili čak posve odvojeno od objeda; štoviše, ovisno o sklonostima potrošača isto piće može se bez razlike konzumirati kao „aperitiv” ili kao „digestiv”. Stoga se za potrebe primjene članka 95. Ugovora ne može priznati objektivna vrijednost razlike na kojoj se temelji francuska porezna praksa.
- 37 Ista primjedba važi i za razlikovni kriterij utemeljen na aromi različitih jakih alkoholnih pića u svrhu određivanja svojstava dotičnih proizvoda s obzirom na primjenu poreznog zakonodavstva. Ni u kojem se slučaju ne može osporiti činjenica da se različiti alkoholni proizvodi razlikuju po aromi; međutim, treba imati na umu da je taj kriterij odviše promjenjiv ovisno o prostoru i vremenu da bi sam po sebi bio čvrst temelj za razlikovanje u svrhu određivanja kategorija koje bi se priznale u cijeloj Zajednici. Isto vrijedi i za potrošačke navike, koje se također razlikuju od regije do regije, pa čak i s obzirom na društveno okruženje, tako da ne mogu biti dovoljno pouzdani razlikovni kriteriji za potrebe članka 95.
- 38 Klasifikacije utemeljene na aromi proizvoda i potrošačkim navikama tim je teže propisati jer se proizvodi o kojima je riječ, kao što su viski i klekovača, mogu konzumirati u vrlo različitim okolnostima, čisti ili razrijeđeni ili u obliku miješanih pića. Zbog takve prilagodljive upotrebe ta se pića mogu smatrati sličnima vrlo velikom broju drugih alkoholnih pića ili se može smatrati da su u barem djelomično konkurentskom odnosu s velikim brojem drugih alkoholnih pića.
- 39 Razmotrivši sve navedene čimbenike Sud smatra da za potrebe razrješenja ovog spora nije potrebno odlučivati o pitanju jesu li alkoholna pića o kojima je riječ potpuno ili djelomično slični proizvodi u smislu prvog stavka članka 95. jer se ne može razumno osporiti da su ona bez iznimke barem djelomično u konkurentskom odnosu s domaćim proizvodima na koje se odnosi tužba i da je nemoguće nijekati zaštitnu narav francuskog poreznog sustava u smislu drugog stavka članka 95.
- 40 Zapravo, kao što je gore navedeno, jaka alkoholna pića dobivena od žitarica, uključujući klekovaču, imaju kao proizvodi dobiveni destilacijom dovoljno zajedničkih svojstava s drugim jakim alkoholnim pićima, tako da barem u određenim okolnostima mogu biti alternativan izbor za potrošače. Zahvaljujući svojim svojstvima jaka alkoholna pića dobivena od žitarica i klekovača mogu se konzumirati u vrlo različitim okolnostima i istodobno biti u konkurentskom odnosu s pićima koja su na temelju francuskog zakonodavstva opisana kao „aperitivi” i „digestivi” te osim toga služiti svrhama koje ne ulaze ni u jednu od te dvije kategorije.
- 41 S obzirom na takav konkurentski odnos i mogućnost zamjene pića o kojima je riječ, neupitna je zaštitna narav poreznog sustava koji kritizira Komisija. Svojstvo tog sustava zapravo je to da bitan dio domaće proizvodnje, a to su jaka alkoholna pića dobivena od vina i voća, pripada najpovoljnijoj poreznoj kategoriji, dok najmanje dvije vrste proizvoda koji se gotovo isključivo uvoze iz drugih država članica podliježu većem oporezivanju na temelju „proizvodnog poreza”. Činjenica da je i jedan domaći proizvod –

jaka alkoholna pića aromatizirana anisom – u slično nepovoljnom položaju ne poništava zaštitnu narav tog sustava u pogledu oporezivanja jakih alkoholnih pića dobivenih od vina i voća ili postojanje barem djelomičnog konkurentskog odnosa između tih pića i uvezenih proizvoda o kojima je riječ. Što se tiče činjenice da se tržišni udio viskija povećao unatoč većem poreznom opterećenju koje mu se nameće, ona nije dokaz nepostojanja zaštitnog učinka.

- 42 Iz gore navedenog valja zaključno ustvrditi da je porezni sustav koji se primjenjuje u Francuskoj Republici na temelju odredaba Općeg poreznog zakona neusklađen sa zahtjevima propisanim člankom 95. Ugovora kada je riječ o oporezivanju klekovače i drugih alkoholnih pića dobivenih destilacijom žitarica s jedne strane i jakih alkoholnih pića dobivenih od vina i voća s druge strane.

Troškovi

- 43 Sukladno članku 69. stavku 2. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je snositi troškove.
- 44 Budući da tužitelj nije uspio u svojem tužbenom zahtjevu, treba mu se naložiti snošenje troškova.

Slijedom navedenog,

SUD,

proglašava i presuđuje:

- 1. Primjenom diskriminirajućeg poreza na jaka alkoholna pića kada je riječ o klekovači i drugim alkoholnim pićima dobivenima destilacijom žitarica s jedne strane i jakim alkoholnim pićima dobivenima od vina i voća s druge strane, na temelju članaka 403. i 406. Općeg poreznog zakona, Francuska Republika je, u odnosu na proizvode uvezene iz drugih država članica, povrijedila svoje obveze na temelju članka 95. Ugovora o EEZ-u.**
- 2. Francuskoj Republici nalaže se snošenje troškova.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourg 27. veljače 1980.

[Potpisi]